

Reddingshonden sta

9.00 uur zondagmorgen Roozendaalse veld. In alle vroegte verzamelen zich hier de vrijwilligers van de Stichting Reddings Honden Werkgroep Westervoort (RHWW) voor hun wekelijkse training. Gerrit Spaan en Louise Smits, de inzetleiders beraden zich over de oefening van vandaag. Dan gaat Louise met twee groepsleden, gewapend met zeilen en dekens, het bos in om zich als slachtoffer te laten verbergen. De overigen laden hun enthousiast blaffende honden uit en wachten op nadere instructies.

Is elke hond geschikt?

De honden (zoals herders, retrievers en ook kruisingen) zijn speciaal voor dit werk uitgezocht, waarbij de nadruk ligt op het apporteren en het sociale karakter van de hond. Om de honden continu inzetbaar te houden is een voortdurende training bij de RHWW noodzakelijk. Er wordt getraind op het gebied van vlaktezoeken, puin-zoeken en het lokaliseren van drenkelingen. Overigens zijn de honden "normale" huishonden en eigendom van de werkgroepleden.

Opleiding reddingshonden

Gerrit legt intussen uit hoe de training van de honden in zijn werk gaat. De training tot inzetbare reddingshond duurt in totaal zo'n twee tot drie jaar. Centraal in de training van de honden staat het lievelingsspeeltje. De hele training is erop gericht de honden dat speeltje te laten zoeken. Na verloop van tijd leren de honden een simulatieslachtoffer zoeken. Als zij het slachtoffer hebben gevonden, beloont het slachtoffer de hond met zijn lievelingsspeeltje. Door de koppeling van speeltje en slachtoffer gaan de honden een geurbron zoeken. Hierdoor zal de hond, eenmaal geschikt als reddingshond, reageren op geurstromen die door de wind worden vervoerd. Ieder persoon geeft voortdurend microscopisch kleine deeltjes af, die het de honden, op grond van hun enorm ontwikkeld reukvermogen, mogelijk maken een vermist persoon te lokaliseren. De honden wordt daarbij geleerd alleen liggende, zittende of hangende personen of geurpunten op het water of in het puin te zoeken. Zij leren eerst zoeken op een vlakke en onder

puin. Als zij die vaardigheid goed beheersen, leren zij ook zoeken op het water. De honden wordt geleerd te blaffen, zodra zij een slachtoffer hebben gevonden. Honden die van nature graag apporteren leren bringselen. Zij krijgen een hard rolletje (de bringsel) omgehangen dat zij in de bek nemen, nadat zij een slachtoffer hebben gevonden. Met de bringsel in de bek keren zij naar hun baasje terug en brengen hem dan naar het slachtoffer. Als zij onder puin zoeken, krabben en blaffen de honden als zij een slachtoffer hebben getraceerd. Op het water gaat dat onder andere door waterhappen of blaffen. De RHWW heeft verschillende instructeurs binnen haar gelederen die de aankomende reddingshondenteams opleiden tot een inzetteam. Zij verzorgen ook de theoretische stof. Wekelijks wordt er op de zondag getraind.

Start training

Het is tijd om het bos in te gaan. Alle hondengeleiders komen aan de beurt. Koos en zijn hond Buddy gaan op zoek naar de slachtoffers. Na het commando

an hulpverleners bij

“zoek” rent Buddy het bos in. Hij vindt Gea als eerste, in een greppel onder een zeil. Nadat hij uitvoerig beloond en geprezen is, moet eerst het territorium worden gemarkeerd. Dan wordt de zoektocht voortgezet. Buddy heeft de plek van het tweede slachtoffer, Jeroen, al snel gevonden, maar hij blijft wat heen en weer dreutelen en begint nog niet te blaffen. Hij is het nog aan het uitwerken. Jeroen bevindt zich namelijk bovenin een boom. Als het kwartje valt, slaat Buddy aan. Ook nu wordt hij door Jeroen beloond met zijn speeltje. Op de terugweg vertelt Koos Sohns, naast gewoon vrijwilliger tevens Arbo-coördinator/veiligheidskundige van de groep, enthousiast over de werkgroep.

Inzetmogelijkheden RHWW

De RHWW helpt bij het zoeken naar vermiste personen in binnen- en buitenland. Zij worden vaak ingezet op verzoek van verzekeringsmaatschappijen, ministeries, het Korps Landelijke Politiediensten en door familieleden van vermiste personen. Zij werken ook samen met het TV-programma “VERMIST” van de TROS.

De RHWW is een non-profit organisatie die door zeer gemotiveerde vrijwilligers draaiende wordt gehouden. Zij kunnen op elk gewenst moment worden ingezet. De afgelopen jaren zijn al vele personen door de RHWW teruggevonden. Helaas lukt het niet altijd een vermiste persoon terug te vinden. Er zijn de afgelopen jaren ook zoekacties in het buitenland geweest zoals in Italië, op Kreta, Ibiza en Sint Maarten, in Oostenrijk, Indonesië, Rusland, Honduras, Portugal (2001), Frankrijk (2001), Thailand (2002), Maleisië (2003), Frankrijk (2003) en Malawi (2003).

Bijna nooit worden de vermisten nog levend aangetroffen. Dat is moeilijk te verteren voor de vrijwilligers. Toch is het dankbaar werk, omdat de familie en vrienden van een vermiste persoon dan zekerheid hebben over het lot van hun dierbare en alsnog afscheid kunnen nemen. In het inwerkprogramma van nieuwe hondengeleiders is uitgebreid aandacht voor het omgaan met dergelijke emotionele ervaringen. De groepsleden kunnen ook op elkaar rekenen als zij het tijdens en na een inzet moeilijk

Een greep uit de acties van het laatste jaar

8 februari 2004 Vrouw (79) uit Harreveld vermist

Vijf honden en vijf personen van de RHWW zijn ingezet en hebben samen met de brandweer Lichtenvoorde en het duikteam gezocht in en langs het water van het kanaal bij Harreveld. 's Avonds werd het lichaam van de vrouw kilometers verder in het water gevonden.

21, 22 en 25 januari 2004 Man (40) uit Schin op Geul vermist in de Belgische Ardennen

Een zoektocht in België heeft nog niet geleid tot het vinden van een vermiste man. De RHWW heeft een inzetteam van in totaal twaalf reddingshonden en vijftien personen ingezet. De man is nog steeds vermist.

30 december 2003 Vrouw (65) uit Wehl Oude IJssel bij Laag-Keppel

Vier honden en vier personen van de RHWW hebben samen met de brandweer Wehl en het duikteam gezocht op het water. Na verwijzing van de honden werd een walkant doorzocht. Het lichaam van de vrouw werd door de honden onder het riet in het water aangetroffen.

18, 19 september 2003 Vrouw (35) uit Almere-hout

Een inzetgroep van vijftien personen en elf honden hebben gezocht naar de vermiste vrouw. De vrouw is levend gevonden.

hebben. Is er desondanks professionele opvang nodig dan kan de RHWW gebruik maken van de nazorg die wordt geboden door de brandweer Amersfoort.

Wie doet wat?

De reddingshondengeleider wordt opgeleid om met de hond onder wisselende omstandigheden te werken en samen als reddingshondenteam te fungeren binnen het inzetteam. De geleider moet zich kunnen schikken naar de beslissingen van de inzetleider en vooral kunnen samenwerken met de andere leden van het inzetteam. Tevens zal hij onder andere kennis moeten hebben van zoekmethodes, moderne africhtingmethodes, kennis over instortingen, kaart- en kompaslezen, eerste levensreddende handelingen en het omgaan met communicatiemiddelen.

De inzetleider heeft binnen het inzetteam een zeer belangrijke taak. Hij leidt de gehele inzet en neemt op bepaalde momenten beslissingen waaraan het

inzetteam zich moet houden. De veiligheid van de honden en die van de leden staat daarbij bovenaan. De inzetleider heeft de eindverantwoordelijkheid van de totale inzet en is daarbij het aanspreekpunt voor de andere discipline of opdrachtgever. Ook bij een briefing zal hij het woord voeren om het geheel ordelijk te laten verlopen. In overleg met de betreffende discipline zal een zoekplan worden gemaakt.

Het ondersteuningsteam bestaat uit leden met een brede kennis en ervaring. Zo zijn er leden die onder meer hun deskundigheid op het gebied van waterstromingen, duiken, klimmen, bootvaren en andere outdooractiviteiten maar ook het werken tijdens grootschalige hulpverleningsacties bij de RHWW in praktijk brengen. Dit team verzorgt ook andere ondersteunende activiteiten zoals het opzetten van een commandopost, het verzorgen van de logistiek, het vormen van een veiligheidsteam en het optreden als groepsleider voor de red-

dingshondenteams tijdens de inzetten. Naast alle vrijwilligers en de reddingshonden heeft de RHWW ook de beschikking over het nodige materieel.

Arbo bij RHWW

Ook een vrijwilligersorganisatie als de RHWW ontkomt niet aan haar Arboverplichtingen. Zij zijn net als alle andere vrijwilligersorganisaties verplicht tot het houden van een Risico-inventarisatie en -evaluatie. Het afgelopen jaar is er met een werkgroep hard gewerkt aan het opstellen van een handboek. In dit handboek worden alle mogelijke Arbozaken beschreven. Per 1 mei is het handboek definitief vastgesteld. Er komt nogal wat kijken bij het werk van de RHWW. Er moet zowel met opleiding, oefening, training als met een daadwerkelijke inzet rekening worden gehouden. Aangezien de inzetten overal ter wereld kunnen plaatsvinden, moet er met een diversiteit aan onderwerpen rekening worden gehouden. In het Handboek RHWW worden onder andere de volgende zaken beschreven:

- de organisatie van de RHWW met onder andere aandacht voor de alar-

meringsprocedure en de Arbo-check vrijwilligerswerk;

- protocollen, bijvoorbeeld voor PR-activiteiten, verkeersveiligheid, ongevallen (melding, registratie en rapportage), ongewenst gedrag en de vertrouwenspersoon, duikactiviteiten en melding/signaleren van onveilige of ongewenste situaties;
- materieel en uitrusting, daarbij ondermeer aandacht voor persoonlijke uitrusting en bekendheid en instructie apparatuur en materieel;
- opleiding, training en oefening waaronder een inwerkplan voor nieuwkomers;
- praktijk inzetten, denk daarbij aan gevaarlijke stoffen tijdens calamiteiten, communicatie tijdens inzetten met andere disciplines, emotionele gebeurtenissen en trauma nazorg, hygiëne bij het vinden van een overleden persoon, werktijden en algemene veiligheid tijdens inzetten;
- noodplan bij activiteiten RHWW;
- informatie over teken en de Lymeziekte, Ziekte van Weil, tropische ziekten, tillen en tilgewichten, stress en het hanteren daarvan bij een inzet.

Ook een RI&E uitvoeren als vrijwilligersorganisatie?

Raadpleeg dan de Arbocheck vrijwilligerswerk op de website www.rie.nl onder brancheorganisaties overig.

Zoals uit het handboek valt te lezen, komt er heel wat kijken bij de organisatie van de RHWW. Bent u nieuwsgierig geworden naar het werk van de Reddings Honden Werkgroep Westervoort of wilt u donateur worden, kijk dan op: www.reddingshonden.nl (JdH)